FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

2.3.2020

FIVA 4/01.01.00/2020

Digitalisaatio ja pankkipalvelut

Julkinen

Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Finanssivalvonnan lausunto eduskunnan lakivaliokunnalle hallituksen esityksestä HE 6/2020 vp

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Finanssivalvonnalta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle vankeusaikaisen rikollisuuden estämisen ja laitosturvallisuuden ylläpitämisen tehostamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 6/2020 vp). Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi vankeuslakia, tutkintavankeuslakia, henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettua lakia sekä poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annettua lakia. Ehdotetuilla muutoksilla täsmennettäisiin muun muassa Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltuuksia ja rekistereiden tietosisältöä koskevia säännöksiä vastaamaan Rikosseuraamuslaitokselle laissa asetettuja tehtäviä.

Finanssivalvonta kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Finanssivalvonta ottaa tässä lausunnossa kantaa hallituksen esitykseen siltä osin, kuin ehdotetuilla muutoksilla on yhtymäkohtia Finanssivalvonnan valvottavien toimintaan ja asiakkaiden oikeuksiin maksupalveluiden käyttäjinä.

Vankien käytössä on nykyisin Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymät maksukortit, jotka voidaan antaa vangin haltuun (vankeuslain 9 luvun 3 § ja tutkintavankeuslain 5 luvun 3 §). Osana hallituksen esityksessä esitettyjä muutoksia Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltuuksiin, Rikosseuraamuslaitos saisi uusia toimivaltuuksia vankien rahankäytön valvontaan. Vankeuslakiin ja tutkintavankeuslakiin esitetään lisättäväksi säännökset, jotka mahdollistavat Rikosseuraamuslaitokselle vankien maksukorttitilien valvonnan (esitetyt vankeuslain 9 luvun 3 a § ja tutkintavankeuslain 5 luvun 3 a §). Henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettuun lakiin puolestaan esitetään lisättäväksi uusi 29 a §. Säännös mahdollistaisi Rikosseuraamuslaitokselle salassapitosäännösten estämättä välttämättömien tietojen saamisen maksukortin myöntäneeltä tai maksun välittäjänä toimivalta maksulaitokselta vankien maksukorttitilien käytön valvonnan suorittamiseksi sekä maksukorttien käytön hallinnointia varten.

Maksulaitoksilla on maksulaitoslain (297/2010) 37 §:ään perustuva salassapitovelvollisuus asiakkaiden taloudellista asemaa, yksityisen henkilökohtaisia oloja tai liikesalaisuuksia sisältävien tietojen osalta. Sekä maksupalveluita käyttävien asiakkaiden yksityisyydensuojan että maksupalveluita tarjoavien toimijoiden oikeusaseman selkeyden vuoksi Fi-

nanssivalvonta pitää tärkeänä, että perusteet, joilla toimijoiden on luovutettava asiakkaidensa salassa pidettäviä tietoja ulkopuolisille, ovat lainsäädännössä riittävän tarkkarajaisesti määriteltyjä.

Vankeuslain 9 luvun 3 §:ssä sekä tutkintavankeuslain 5 luvun 3 §:ssä käytetään vankien käyttöön annettavista maksukorteista termiä ”Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymä maksukortti”. Hallituksen esityksen perusteluissa vankien käytössä olevista maksukorteista käytetään myös termiä ”Rikosseuraamuslaitoksen hankkimat maksukortit”. Finanssivalvonnalle jää mainittujen lainkohtien ja nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen perusteella osittain epäselväksi, minkä toimijan kanssa maksukortteja käyttävillä vangeilla on sopimussuhde maksupalvelusta, mikä Rikosseuraamuslaitoksen oma rooli vankien maksukorttien myöntämisessä on suhteessa maksupalveluja koskevaan lainsäädäntöön, mitä tietoja Rikosseuraamuslaitoksella itsellään on jo nykyisin vankien maksukorteista ja mitä tietoja Rikosseuraamuslaitos tarvitsisi muilta vankien maksukorttien palveluntarjontaan osallistuvilta maksupalveluntarjoajilta ehdotettua maksukortin käytön valvontaoikeuttaan varten. Tästä johtuen Finanssivalvonta ei pysty yksityiskohtaisella tasolla ottamaan kantaa Rikosseuraamuslaitokselle ehdotettuun tiedonsaantioikeuteen ja oikeuteen valvoa vankien maksukorttitilien tapahtumia. Finanssivalvonnalle jää hallituksen esityksen perusteella epäselväksi erityisesti se, mitä tarkoittaa Rikosseuraamuslaitokselle ehdotettu oikeus saada maksulaitoksilta tietoja salassapitosäännösten estämättä *maksukortin käytön hallinnointia varten* ja mitä salassa pidettäviä tietoja maksulaitoksella olisi velvollisuus luovuttaa Rikosseuraamuslaitokselle mainittua tarkoitusta varten.

Hallituksen esityksessä ei ole myöskään tarkemmin kuvattu, miltä maksupalveluja tarjoavalta toimijalta Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymät maksukortit on hankittu tai voidaan jatkossa hankkia. Henkilötietojen käsittelystä rikosseuraamuslaitoksessa annettuun lakiin lisättäväksi esitetyssä 29 a §:ssä, samoin kuin hallituksen esityksen perustelutekstissä viitataan kuitenkin maksukortin myöntäneeseen tai maksujen välittäjänä toimivaan *maksulaitokseen*. Finanssivalvonta kiinnittää huomiota siihen, että maksulaitoslain 5 §:n 2 kohdassa määriteltyjen maksulaitosten lisäksi myös luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) mukaisilla luottolaitoksilla on oikeus tarjota maksupalveluja, sisältäen muun muassa oikeuden laskea liikkeeseen maksuvälineitä kuten maksukortteja tai välittää maksuja. Vastaava oikeus on maksulaitoslain perusteella myös sähkörahayhteisöllä ja ilman toimilupaa maksupalvelua tai sähkörahan liikkeeseenlaskua tarjoavalla toimijalla. Oikeus tarjota maksupalvelua voi maksulaitoslain perusteella olla myös kokonaan maksupalveluja koskevan sääntelyn ulkopuolella olevalla toimijalla laissa mainittujen poikkeussäännösten perusteella.

Hallituksen esityksessä ehdotetussa muodossa Rikosseuraamuslaitoksen tiedonsaantioikeus salassa pidettäviin tietoihin koskisi ainoastaan maksulaitosten myöntämiä maksukortteja tai maksulaitosten harjoittamaa maksujenvälitystä, mutta tiedonsaantioikeus ei ulottuisi muilla oikeusperusteilla maksupalveluja tarjoaviin toimijoihin niiden tarjotessa

vastaavia maksupalveluja. Finanssivalvonta ehdottaa siksi, että hallituksen esityksessä käytetty termi ”maksulaitos” korvattaisiin yleisemmällä termillä ”maksupalvelun tarjoaja”, joka terminä kattaisi koko toimijajoukon, joka voi tarjota nyt puheena olevia palveluja. Rikosseuraamuslaitoksen tiedonsaantioikeuden ulottuvuuden selventämiseksi Finanssivalvonta myös ehdottaa, että laissa otettaisiin selkeästi kantaa siihen, ulottuuko Rikosseuraamuslaitokselle esitetty tiedonsaantioikeus Suomeen palveluja tarjoaviin ulkomaisiin maksulaitoksiin tai ulkomaisiin luottolaitoksiin.

FINANSSIVALVONTA

Samu Kurri
osastopäällikkö

Anu Kettunen
lakimies